

ARNHEMISCHE SCOURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f5 in de drie maanden.

ZATURDAG 14 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f1.00, en voor elken regel 20 centen, behalve 35 centen voor elke plaatsing.

De koning van Pruissen en de openbaarheid van de zittingen der gemeente-besturen.

De koning van Pruissen heeft, dezer dagen, omtrent verschillende onderwerpen, over welke de meening van den landdag was ingewonnen, eene beslissing genomen. Tot deze behoort ook de openbaarheid der zittingen van de gemeente-besturen. Hij heeft deze, in beginsel, aangenomen en slechts enkele uitzonderingen daarop gesteld.

Is het niet schande voor ons, welke voorwenden, reeds meer dan dertig jaren tot de constitutionele staten te behooren, in het goede en noodzakelijke zelfs door eenen staat te worden voorbijgestreefd, welke eerst sedert weinige weken zijne plaats in de rei dier staten heeft ingenomen, ja, welks regering-zelve dit nog tracht te ontkennen en zich onder de zuiver-monarchalen zoude wenschen te zien rekenen?

In Pruissen schijnt men het dus niet gevaarlijk voor den staat te achten, dat de burgerij kennis hebbe van de wijze, waarop hare aangelegenheden behartigd worden. Men schijnt er zelfs te gelooven, dat die controle een waarborg te meer is tegen verkeerd bestuur. De koning van Pruissen, ondanks zijne belagchelike zucht, om den redenaar voor te stellen, ondanks zijne valsche begrippen omtrent den invloed, aan de mede-regering des volks in te ruimen, heeft echter het nut der openbaarheid genoegzaam ingezien, om haar bij de behandeling der openbare aangelegenheden toe te staan. Aan de openbaarheid der zittingen van den landdag heeft hij geen enkel hinderpaal gesteld; integendeel, hij heeft die bevorderd: en nu neemt hij ook het beginsel der openbaarheid voor de zittingen der gemeente-besturen aan. Deze eer komt hem toe, geen vriend der duisternis te wezen, gaarne het licht over de algemeene zaak te laten schijnen.

Zou men in Pruissen minder van het licht te vreezen hebben dan bij ons? Zouden er minder zaken geschieden, welke, opdat men zich niet behoeve te schamen, het best in de duisternis verborgen blijven? Men zou het kunnen gelooven, wanneer men het gedrag der Pruisische regering met dat der onze vergelijkt.

Bij ons zijn de werkzaamheden van de Eerste Kamer onzer vertegenwoordiging van elks oog verborgen, in een diep geheim gehuld. Men zou van haar bestaan niets merken, zoo men niet nu en dan hoorde, dat zij op een namiddagje wetten bij dozijnen aannam. Onze provinciale staten-vergaderingen zijn gesloten. Vragen de leden om openbaarheid, — ministers en gouverneurs zijn in rep en roer, om den domper op het ontvlammend licht te duwen, ten einde het publiek toch nimmer verneme, hoe zijne lasthebmet zijne belangen omspringen. Met moeite krijgt men het gedaan, dat op enkele plaatsen korte en onbeduidende notulen gedrukt worden.

En de openbaarheid der zittingen onzer gemeente-besturen, — wien denkt er aan? Als eene groote overwinning hebben de vrienden der openbaarheid het moeten beschouwen, dat in twee steden de gemeente-besturen, in hunne genade, aan de ingezetenen der gemeente wel hebben gelieven mede te deelen, op welke burgers die ingezetenen zelve stemmen hadden uitgebragt. Als een' grooten stap van vooruitgang hebben de vrienden der openbaarheid het toegejuicht, dat men in twee steden de stoutheid zoover heeft durven drijven, van de openbaarmaking, door den druk, te vragen van het ontwerp der gemeente-begroting. En wat heeft het verzoek uitgewerkt? Dat die Nederlandsche stedelijke besturen getoond hebben, nog niet rijp genoeg te zijn, om de noodzakelijkheid van hunne verplichting zelfs tot zulk eene openbaarmaking in te zien, terwijl in Pruissen, waarop men soms nog uit de hoogte, als ons in staatkundige ontwikkeling zeer ten achteren, durft nederzien, noch ingezetenen, regering, noch de koning zelfs aan die noodzakelijkheid en verplichting een' oogenblik twijfelen. Men blijft daar niet angstig en benaauwd, als die nu reeds vreezen te veel te vragen, bij de openbaarmaking der begroting staan, maar de zittingen zelve worden voor het publiek opengesteld. Ten einde dit te verhoeden, heeft, daarentegen, bij ons de minister zich in de aangelegenheden der plaatselijke besturen gemengd, en, ten einde te voorkomen, dat eenige meerdere openbaarheid gevraagd of geschonken wierd, heeft hij tot het nemen van eenen halven en onvoldoenden maatregel hen gemagtigd, welke die magtiging niet noo-

dig hadden, maar zonder haar veel verder konden gaan.

In vele punten heeft ons hestuur zich de Russische regering tot model gesteld. Men wil dus misschien ook wachten, tot dat de keizer en alleenheerscher aller Russen aan zijne barbaren openbaarheid zal gegeven hebben. Wij, voor ons, zijn zoo weinig dankbaar voor de eer dier gelijkstelling, dat wij hopen, dat, gelijk er zich stemmen tot openbaarmaking der gemeente-begroting verhieven, er ook meer en meer stemmen zullen oprijzen tot openbaarheid van de zittingen der gemeente-besturen en provinciale staten. Het past niet langer, den Nederlander een regt te onthouden, hetwelk zelfs de Pruisische regering zich ten pligt rekende aan hare onderdanen te verleenen!

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Van de Italiaansche grenzen, 6 aug. Na het ten einde brengen van het onderzoek betreffende de jongste zamenzwering zal te Rome een krijgsraad ingesteld worden, om de deelnemers aan dit komplot te vonnissen. Grassellini heeft uit Napels een schrijven aan den paus gerigt, waarin hij al de schuld op den vroegeren staatssecretaris Gizzi tracht te schuiven; niet hij, maar, Gizzi zou den staat hebben willen verraden, en hij zónde bereid zijn, dit uit brieven van Gizzi zelve te bewijzen.

ENGELAND.

Londen, 30 aug. Ten aanzien van het tijdstip der bijeenroeping van het nieuwe parlement is nog niets beslist. Evenwel is het waarschijnlijk, zoo als de *Observer* aanmerkt, dat er, voor het einde des jaars, eene korte zitting zal plaats hebben, opdat het parlement zich constituëre en zich kunne bezig houden met de voorbereidende werkzaamheden, die altijd in het begin van de nieuwe wetgevende Kamers plaats hebben.

Het tot dusver bekende getal verkiesingen beloopt 530, waarvan, volgens de *Globe*, 286 tot het ministerie of de liberale partij behooren, 153 tot de beschermende partij en 91 tot die van sir *Robert Peel*. Tot op dit oogenblik schijnt het ministerie zijn overwigt in getal te behouden, alleen de twee andere partijen hebben verloren.

— De invoer van vreemd vee blijft nog steeds toenemen. In de laatste week zijn te Londen 1373 stuks hoornvee, 516 kalveren en 5456 schapen ingevoerd. In de andere havens zijn omstreeks 3500 stuks groot en klein vee aangekomen. Duitschland en vooral Holland hebben het grootste gedeelte van dezen invoer geleverd.

FRANKRIJK.

Parijs, 30 aug. Een koerier is alhier aangekomen, overbrengende zeer dringende dépêches van den Franschen zaakgelastigde te 's Hage.

— Het proces, dat heden voor den krijgsraad ter zake van bedrog in het leveren van levensmiddelen in het hospitaal van Gros-Cailou begonnen is, heeft schandelijke bijzonderheden aan het licht gebragt.

De beschuldiging legt vooral aan den beambte *La-grange* ten laste, dat hij op de kwitantien, die hij aan den staat overlegde, de aan de leveranciers betaalde sommen overdreef, maar buitendien hadden er ook verscheidene andere knooijerijen plaats, waaraan nog andere personen deelnamen.

In Toulouse is door het gerechtshof verloopig uitspraak gedaan in de zaak van den geestelijken genaamd broeder *Leotade*, beschuldigd van het plegen van schennis en moord jegens een meisje beneden de vijftien jaren; — welke zaak de aandacht nog al had opgewekt. De kamer van beschuldiging heeft genoegzame redenen gevonden, om den aangeklaagde naar het hof van assises te verwijzen.

De Engelschen stichten thans te Auregny, in het kanaal bij Cherbourg, een marijien etablissement, dat voor Frankrijk verontrustend is. Hetzelve zal bestaan uit onderscheidene fortten, die van eene geduchte artillerie zullen voorzien worden en in een zamenstel van batterijen, die de zee zullen bestrijken. Aanvankelijk is deswegens eene nota aan het Engelsche gouvernement ingeleverd, om opbevelingen te bekomen; deze nota is beantwoord, en na eene wisseling van diplomatische verklaringen, heeft het Fransche gouvernement zich voldaan verklaard.

BELGIE.

Brussel, 25 aug. Het ministerie is nu definitief geconstitueerd. Men gelooft, dat de ministers heden avond in handen van den koning den eed zullen afleggen en dat de besluiten tot benoeming morgen in den *Moniteur* zullen verschijnen. Er zal ook een ministerieel programma verschijnen, over welks vorm de ministers gisteren beraadslaagd hebben. Men denkt, dat het in den vorm eener circulaire aan de gouverneurs zal vertaalt worden.

Op de markt de la Madeleine alhier, heeft men, bij opgraving, gevonden twee guldens en een drieguldensstuk, genaaid in eene slopkous, toebehoorende aan het geraamte van een der Hollandische soldaten, welke in de septemberdagen in den tuin van het gasthuis Saint-Jean waren begraven.

Binnenlandsche berichten.

's Gravenhage, 28 aug. Heden, ten twaalf ure, is er eene vereenigde zitting der beide Kamers van de Staten-Generaal gehouden. Het voorzitterschap wordt waargenomen door den president der Eerste Kamer, den luitenant-generaal *Trip*.

Is ontvangen en wordt voorgelezen een koninklijk besluit van gisteren, waarbij Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken gelast wordt, op heden de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te sluiten.

Dienvolgens benoemt de voorzitter eene commissie, om den minister te ontvangen en uit te leiden. Zij is zamengesteld uit de heeren: baron van *Hugenpoth van Aerdt*, graaf van *Limburg Stirum Noordwijk*, baron *Huyssen van Kattendijke* en van der *Houwen*, leden van de Eerste Kamer, en de heeren *Nederburgh*, *Anemaet*, *Egter* en van *Beek Vollenhoven*, leden van de Tweede Kamer.

Na eenig verwijl wordt de minister, die zich met het gewone ceremonieel van 's konings paleis naar het hotel der Staten-Generaal heeft begeven, door de commissie binnengeleid.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken plaatst zich voor den troon en houdt eene rede, waarin opgesomd worden de menigvuldige en belangrijke werkzaamheden, die de Staten-Generaal gedurende de zitting hebben te volbrengen gehad, en de gewichtige wettten, die tot stand gebragt zijn. Daarbij wordt herinnerd aan de intrekking der Fransche wet van nivôse omtrent de zeven kinderen; aan het voltoojen van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht, waardoor de grondslag is gelegd voor dat deel onzer nieuwe wetgeving; aan de intrekking der zoogenaamde graanwet van 1835; aan het in gemeenschappelijk overleg vaststellen der staatsbegrooting over 1848 en 1849, enz. Op deze wijze hebben Hun Edelmogenden medegewerkt tot bevordering van het heil des vaderlands. In den naam des konings verklaart Z. Exc., ten slotte, de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal van 1846—1847 te zijn gesloten.

Z. Exc. heeft vervolgens de zaal verlaten, en is, op dezelfde plegtige wijze, als hij zich naar het gebouw der Staten-Generaal begeven had, naar 's konings paleis teruggekeerd.

Na het vertrek van Z. Exc. gaat de vergadering niteen.

Z. M. heeft benoemd den heer mr. *G. J. Bruce*, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gedurende de thans afgelopen zitting, tot staatsraad in buitengewone dienst; tot gewoon hoogleraar in de faculteit van bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de hoogleeschool, te Groningen, den heer *J. A. C. van Heusden*, rector der latijnsche scholen te Amersfoort; tot griffier der provinciale staten van Limburg *H. B. H. Michéls van Kessenich*.

Het onderzoek in de zaak van *Verploegh*, beschuldigd van oplichting, wordt met den grootsten ijver onafgebroken voortgezet, en niets wordt gespaard, om de justitie achter de waandheid te doen komen; men weet echter van goede zijde, dat tot hertoe geen openbaar ambtenaar of geëmployeerde, van welken rang ook, in het minst in de zaak is betrokken, en dat zelfs geen schijn van eenig vermoeden op hen kleeft.

Dordrecht, 7 aug. Men schrijft aan de *Wieuwe Rotterdamse Courant*. Op heden had alhier in den Ed. Achter raad de installatie plaats van mr. *P. van den Brandeler*, welke door Z. M. den koning, bij besluit van 9 juli II, tot stedelijk secretaris is benoemd geworden. Zoo ondervond hij van dit collegie de smartelijke teleurstelling, dat hetzelfde voordragt onopgemerkt is gebleven, en deszelfs door het reglement geopenbare medewerking beschouwd kan worden, herseuschimmig te zijn, daar de invloed van een enkel persoon genoegzaam is geweest, om al die consideratiën op zijde te doen zetten en te vernietigen. Zoo werkt de politiek van onze bewindlieden steeds ongunstig op de geadministraerden, daar zij, den uitgedrukten wil versmadende, eene oppositie scheppen, daar, waar anders medewerking en eenstemmigheid zoude heerschen. Zoo wordt een wrevel geboren, die niet nalaten kan bittere vruchten te dragen, alléénlijk aan de willekeur der handelingen te wijten en in strijd is met de publieke opinie.

Utrecht, 23 aug. De staten deser provincie hebben eenparig aangenomen het voorstel van een der leden, strekkende om van de hooze regering te zoeken de oprigting van een rijks-instituut voor den landbouw in dat gewest.

Zalt-Bommel, 30 aug. Toen, in de maand mei van dit jaaf, de behoefte der nooddriftigen in vele dorpen van Gelderland ten top was geklommen, gelijk algemeen bekend is, is er een geschrift verschenen van den heer *G. Hooijer*, predikant aldaar ter stede, waarbij aan het Nederlandsche publiek werd medegedeeld, hoe groot de ellende was. Ongevraagd stroomden nu de giften van alle kanten toe, en de *Hooijer* werd, naar het schenken, door de publieke opinie, tot uitdeler der liefdegaven bestemd. Welk eene uitgebreidheid die bedeeling gekregen heeft, blijkt uit den gedrukten staat van ontvangsten enz. (bij de heeren *Noman en Zoon* uitgegeven.) Hieruit vernemt men, dat dezelve ruim 72,400 bedragen heeft, een schitterend blijk, roerzaker, hoe gerend de milde hand onzer landgenooten is, om noodlijdenden te redden. Op den 10den augustus heeft de verdienstelijke predikant, door wiens bemiddeling ten minste 7000 armen gespijgd werden, door eene deputatie van burgemeesters uit den Bommelerwaard, eene uitstekende fraaije zilveren inktoeker ten geschenke ontvangen, rijk bewerkt *à la renaissance*, met deze fraai gesmedene inscriptie: *Aan ds. G. Hooijer, tot eene herinnering aan den grooten nood des hongers na de mislukking van den vandappelenbögst in 1845 en 1846, door de burgemeesters van eenige gemeenten in den Bommelerwaard, uit erkentelijkheid voor de werkdadige verzorging hunner noodlijdende ingezetenen, aangeboden.* Dit geschenk verdient openlijke vermelding; want het strekt den gever's tot eer, en geeft den heer *Hooijer* de lofselijke getuigenis, dat hij zich, naar het oordeel van zaakkundigen, met wijsheid en nauwgezetheid van zijn menschlievend werk heeft gekweten.

Apeldoorn, 30 aug. De algemeene aandacht is hier gevestigd op eene procedure, welke het domein-bestuur onlangs heeft aangevangen voor de rechtbank te Arnhem tegen het alhier gevestigde stedelijk ligchteam de *Ordermark* en den heer *van Utrecht*, verblif houdende op de *Vlijt* alhier. — Het voornoemd bestuur vordert daarbij

terug eene aanzienlijke uitgestrekte heidegrond, omstreeks 800 bunders groot, gelegen nabij het Soerderbosch en het Loo en sedert meerdere eeuwen in het bezit van de Ordermark, hetwelk onlangs circa 200 bunders van hetzelfde aan den heer *DE HUIS* heeft afgestaan, om door ontginning tot productiver cultuur te worden gebragt, en dèlijk deze maatregel aan de eene zijde haar doel heeft gemist en in den afgelopen winter aan de taarrijke arme klasse van ons dorp eene bron van bestaan heeft geopend, — zoo schijnt zij aan de andere zijde gelegenheid gegeven te hebben, om op te maken, dat deze en meer andere ontginningen, welke door de zorg der Ordermark, welgesinde en in het land arbeidende klasse belangstellende particulieren te voorzien zijn, wel eens belemmerend konden worden voor de edele valkenjagt en wedrennen, welke op deze velden plegen gehouden te worden. — Lange vorsten-yleijers stonden gereed om het regt der Ordermark op deze velden in twijfel te trekken; — ambtenaren, van welke men in het belang der ingezetenen bescherming en bevrijding van deze ontginnings-plannen mogt verwachten, verledigden zich aan dit denkbeeld vadsel te gezen, door allerlei eenzijdige nasporingen te ondersteunen, — en het resultaat van dit alles schijnt zich in het bedoelde proces te hebben opgelost, waarvan de strekking geene andere is, dan om deze dengdzame gronden aan alle cultuur te onttrekken en ten eeuwigen dagen tot eene woestenij te doemen, waarop vorsten-zonen en vreemdelingen zich, gedurende weinige dagen in het jaar, vermaken.

»Zodanige opoffering van groote en dierbare belangen der ingezetenen aan de wifie geneegens van vorsten en hovelingen, roept als van zelf de onbeschaafdheid en heerschacht der middeleeuwen voor den geest terug, en het is deerniswaardig, zodanige toeneelen in de negentiende eeuw te zien vernieuwen. — Het blijft aan den regter, wiens taak het is tusschen de twiende partijen te beslissen, voorbehouden, naar de bestaande wetten te beoordeelen, aan wien het regt op dese gronden moet worden toegekend; maar het is niet te miskennen, dat deze aanspraak van het domein nu reeds hoogst nadeelig werkt op de ontwikkeling van den landbouw in dese streken.

»Want hoe onwaukelbaar de rechten van de Ordermark en andere marken ook zijn mogen op de gronden, welke van oeroude tijden onder hun beheer en bestuur gestaan hebben, zoo wil niemand zich, door aankoop en kostbare ontginning van dergelijke gronden, in eene procedure wikkelen met het landsbestuur, hetwelk gewoon is, ook bij gemis van alle regt, een aangevangen proces door alle instantien vol te houden en de tegenpartij, is het mogelijk, af te matten. — En zoo het domein bestuur niet schrumpst, zodanigen strijd tegen de Ordermark aan te vangen, — zullen de overige markbesturen onzer en van de naburige gemeenten daaraan te eerder moeten blootstaan — want bij geen derselven is het bestuur sedert eeuwen herwaarts zoo geregeld uitgeoefend en in geschreven bewaard als bij de Ordermark; gelijk het daaruit, onder anderen, niet blijkt, maar door de originele minuten bewijsbaar moet zijn, 1°. dat sedert meer dan twee honderd jaren, door de Ordermark het zoogenaamde akkermaatschap op dit kwadranteuse terrein om de 10 jaren in het openbaar is verkocht, terwijl hetzelfde domein-bestuur, hetwelk nu alle regten van de Ordermark op die gronden bewijst als voor 10 in de Ordermark geregigd, telkens van den opbrengst dier hontverkoopung uit handen van het bestuur dier mark heeft genomen; — 2°. dat de Ordermark-bestuur reeds in den jaaf 1645 door den toenmaligen »Stadhouder der Drostapts van Veluwe» is gehandhaafd in het bezit deser gronden, tegenover de zodanigen, welke zonder voorkennis en goedkeuring van hetzelfde bestuur vergravingen of ontginningen te werk stelden; — 3°. dat in 1688 door de »Staten der Quartiers van Veluwe» aan de Ordermark is vergoed de schade, welke aan dit sold- en houtgewas veroorzaakt was door de reynen, in 1682 en 1683 al daar gehouden. — 4°. dat de scheidingsteekenen tusschen dit veld en het Soerderbosch beleevens het Asselsche bosch, zoo wel in vroegere eeuwen als in latere tijden, steeds met gemeen overleg zijn gesteld en geregeld door de bestuurderen der Ordermark en de ambtenaren van het domein; — 5°. dat het mark-bestuur die gronden door hare speciaal daartoe aangestelde veldwachters altijd heeft doen bewaren en daarop tot

het weiden van beesten en stekken van turf niemand heeft toegelaten dan de handeelhouders in de mark of de zoodanigen, welke tegen uitkeering eener reeog-nitie, daartoe vooreerst de vergoeding van het markt-bestuur hadden verkregen.

«Het is mogelijk, dat de minister van financiën, van zijn verheven standpunt het geheel beter overziende, ongeschikt dit alles, afdeende gronden heeft weten op te eperen en bijeen te zamelen, om de aanspraken van het Domein te schragen; maar de ingezetenen van Apeldoorn (met uitzondering alleen van de handlangers des Domeins) zien in al deze wereldkundige omstandigheden een onoverwinnelijk bolwerk tegen de aanmatiging van het landsbestuur en zien met leede oogen aan niet alleen de pogingen om de bronnen van volksbestaan in hunne gemeenten te stoppen, — maar ook, hoe 's lands penningen, door eene geduldige natie met moeite bijeengebracht, worden verspild aan processen, welke evenmin eenen goeden afloop voorspellen als de reeks van rechtsgedingen, welke door het rijk tegen de vaders van zeven kinderen worden gevoerd, ook nadat alle hoofdbeginzelen door den Hoogen raad in het nadeel van den staat zijn beslist. — De duizenden schats, welke door deze en dergelijke rechtshandelingen te loor gaan, getuigen weinig voor den toelag op de bezuiniging, waarvan de ministers in de jongste zitting der Tweede Kamer zoo vele verzekeringen hebben afgelegd, om het wrange budget voor de Edel Mogenden smakelijk te maken.»

Arnhem, 22 aug. Dezen nacht arriveerde hier Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, met gevolg, komende van Berlijn, na in het hotel de Zon overnacht te hebben, zette Z. K. H. dezen morgen, per spoorlijn van 6 uur en 40 minuten, de reis naar 's Gravenhage voort.

— In ons nummer van verleden zondag verwonderden wij ons daarover, dat de heer van Haloma, die tegen al de hoofdstukken der begroeting, op het eerste na-gesteld had, niet wilde dat der roomsch-katholieke meredienshad konnen verklaren. Wij bemerken nu, dat deze onze meening ongegrond was; bij de beraadslagingen over dat hoofdstak was die heer afwezig; zijne stem zou anders ongetwijfeld in overeenstemming geweest zijn met zijne cordate houding bij deze aangelegenheid. Wij meenden ons verplicht, deze vergissing te herstellen; eere, wien eere toekomt! — Van de andere zijde was het ons ontsnapt, dat de heer Dyt-werf-Sterking, metronderlinge inconsequentie, aan de ministers alles weigerde, behalve de onvoorziene uitgaven: een post, zoo eenige, van vertrouwen. Of die heer hen daarmede alleen het land wilde doen regeren?

— In de fabriek van de heeren G. Ochsner en Co. in de plantadje te Amsterdam, zijn weder drie rijt-pelmolens vervaardigd geworden, die thans in gereedheid staan, om naar Italië te worden verscheept. Deze werktuigen zullen buitenlands den goeden naam onzer werktuigkundigen weder gaan vergrooten, en den naam der buitenlandsche fabrikanten opwekken, die het met leede oogen moeten aanzien, dat machineriën in Nederland vervaardigd boven anderen de voorkeur genieten. Te meer moet zulks den buitenlandschen fabrikant hinderlijk zijn, wanneer er, zoo als bij deze leverantie het geval is, uitsluitend om de volmaaktere constructie de voorkeur aan Nederland gegeven wordt, en niet, hoe als bij de constructie van F. Geneard, vermeldde stoom-bu-delverantien, naar de Wolge, schijnt te hebben plaats gehad, bij eene algemeene concurrentie aan den inschrijver voor den minsten prijs, de toewijding geschiedt.

Toen in het jaar 1842 de heeren G. Ochsner en Co., twee pelmolens naar Bordeaux gezonden hadden, maakten de Fransche dagbladen daarvan eene alzins loffelijke vermelding, maar zij wilden het doen voorkomen, alsof die molens in Bordeaux vervaardigd waren. Zoo schreef het dagblad *la Presse*: «Al degenen, die deze prachtige werktuigen gezien hebben, komen daarin overeen, dat Frankrijk op het gebied der werktuigkunde eene belangrijke overwinning behaald heeft.» enz.

In het jaar 1846 werden twee molens naar Gent verzonden en aldaar in werking gebracht, welke nog haren die van Bordeaux uitmaaten.

Het gietwerk en de afwerking van de grootste stukken is in de fabriek van Paul van Plieningen en Budok van Heel geschied. De modellen zijn even als bij de vroegere molens, bij G. Ochsner en

Co., vervaardigd en de geheele afwerking en in-elkander-stelling der machineriën heeft in hunne constructie-werkplaats, in het plantadje, plaats gehad.

In het technisch beschouwd, zijn deze werktuigen op het hoogste toppunt van volkomenheid. Wij houden overbodig aan de merken, welke invloed soortgelijke leverantien, in deze perfectie uitgevoerd, op vreemden bodem voor onze gieterijen en stoom-werktuig-fabrieken zullen oefenen.

Arnhem, 23 aug. Men verneemt, dat, ter gelegenheid der feestviering van de verschiltende Nederlandsche en Pruisische Lieder-tafels alhier, op zaterdag en zondag, den 14den en 15den augustus aanstaande, van wege ons stedelijk bestuur is gezorgd geworden, dat ook den minvermogenenden ingezetenen, gedurende die dagen, eenige verlustiging kan te beurt vallen, door, namelijk, te bepalen, dat op die beide dagen, des namiddags ten drie ure, op het plein bij de Willems-kazerne, naar verschillende prijzen in zaken zal worden geloopt; ten half vijf ure de cocagne-mast zal worden beklommen, waartoe almede aanzienlijke prijzen, als zilveren horologiën, met zilver beslagene pijpen, tabaksdozen, kleedingstukken, enz. zijn bestemd en dat op zondag-avond, ten tien ure, buiten de St. Jans-Barrère, op de hoogte achter het boschje tuaschen de Amsterdamsche en Utrechtsche straatwegen, een aanzienlijk vuurwerk, vervaardigd door den heer Ruijsch van Utrecht, zal worden afgestoken. Van hunne deelneming in het feest laten de ingezetenen reeds blijken, doordien uit bijna alle huizen en van de openbare gebouwen vlaggen wapperen, waardoor de stad een recht feestelijk aanzien heeft.

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie der Arnhemse Courant. (1)

In uw geacht blad, in dat 25 februari 11, kwam mij een artikel onder de oogen betreffende de subsidiën, welke ons gouvernement bij voortdoring goeddaacht, aan onderscheidene Belgische dagbladen, en wel meer bepaaldelijk aan den *Messageur de Gand*, en den *Courrier d'Anvers*, te verleenen — «ten einde onze volksvertegenwoordigers eene omstandigheid te herinneren, welke geheel in vergetelheid schijnt te geraken!» — Met een diep gevoel van ergernis, ja, van diepe verontwaardiging, las ik voormeld artikel en hield mij bepaaldelijk verzekerd, dat, wal niet de geheele Kamer onzer vertegenwoordigers, — immers, eendragtelijk handelen alleen de Noord-Brabandsche leden — maar ten minste eenige hater cordaatste mannen daarin aanleiding zouden gevonden hebben, hierover met de regering in het strijdperk te treden en haar op den mat af te vragen, met welk doel, en met welk recht 's volkszuer opgebrachte penningen aan Belgische dagbladen worden ten beste gegeven!? — Of is het den Staten-Generaal eene onverschillige zaak, waar het geld henenvloeit, hetwelk de natie veelmaals onder zuchten en tranen in eene gapende schatkist stort, en den zij er geen bezwaar in, dat een deel, hoegering dan ook, die dre penningen gebruikt worden tot een of ander geheim en wederrigtelijk doel, zooals in deze ongetwijfeld het geval moet zijn; immers, eene goede zaak zehuw geenszins de openbaarheid en het licht; zij vrees geen verantwoording — en de natie, zij heeft er dan ook recht op, te weten, op welke wijze de geringe hater penningen besteed worden. Iedere administratie is dit verplicht, hoe veel meer dan niet hier, waar het geld een bekeer van 's lands penningen, waaraan — men vergeet het toch niet — zoo vaak menige zweeldruppel kleeft en bij wier opbrengst vaak zoo menige zucht geloosd wordt! — En bestaat er nu een post op de begroeting ter aanwijzing eener toelage aan Belgische dagbladen? Geenszins, en bij gevolg moeten die penningen uit geheime fondsen, of wel uit dat der onvoorziene uitgaven worden verstrekt en alzo blijven de volksvertegenwoordigers geheel onkundig van deze uitgaven — en de Hemel mag weten, welke uitgaven meer. Immers, dat de Staten-Generaal nimmer eenen waren en justen staat der uitgaven in handen krijgen, evenmin als de Rekenkamer, dit heeft zoo menig blad, en nog dezer dagen het *Handelblad* ten duidelijke en met eene treffende waarheid bekend gemaakt. Maar wat spreek ik van dagbladen; de

(1) De groote hoeveelheid stof, in de laatste dagen, is oorzaak der verdragde plaatsing van dit opstel.

Staten-Generaal, zij hebben dit zelven gevoegzaam eenparig erkend en het ongrondwettige er van der regering in krachtige taal, dezer dagen, voor oogen gehouden!

Op de *Compte Finto* onzer staatsrekening komen dergelijke ergelijke posten als de onderwerpelijke, «vaste toelagen aan de Belgische dagbladen», natuurlijk niet voor, maar, aangezien het in België en algemeen geloofd wordt, dat onderscheidene dagbladen, en wel bepaaldelijk de *Messageur de Gand*, en de *Courrier d'Anvers* door Nederlandsch geld worden bezoldigd en geschraagd, — zoo komt het meer dan vreemd voor, dat onze vertegenwoordigers willens en wetens het zwijgen er toe doen, en nog nimmer de ministers dit punt betreffende ondervraagd en tot verantwoording geroepen hebben! — Gaat het hun dan zoo weinig aan, waar het geld der natie blijft, of houden zij het nuttig en oorbaar, dat onze regering door middel van bezoldigde dagbladen steun en invloed behoude in België, en de oppositie, welke zij hier te lande te vuur en te zwaard tracht bestrijden, ja, te vernietigen, die in hare oogen geene genade viudt, ja zelfs de vrije pers in boeien wil slaan en knuisteren — dat onze regering daar, in een bevriend land, de oppositie aanmoedigt en beleent?! — Het gedrag onzer regering, in deze, is even dubbelzinnig als laakbaar, zoowel ten opzichte der natie, welker belangen zij gehouden is te bevorderen en voor te staan, als ten opzichte van België-zelf, waaraan het door een tractaat van vrede en vriendschap verbonden is! — Of zou onze regering het in goedde kunnen verantwoorden, dat zij de Belgische dagbladpers soutineert en daaraan 's volks penningen te u offer brengt? En zoo ja, waarom er dan niet ruitelijk, onbewimpeld voor uitgekomen, de motieven harer handeling aan de vertegenwoordigers blootgelegd en er eene vastgestelde som voor uitgetrokken op de staats-begroeting!?

Eerlijke bedoelingen, zuivere handelingen behoeven het daglicht niet te schuwen, en de regering moest het zich bij iederen post van nitgave, hoe gering, ook tot eene staten wet, zoo wel als tot eene dure verplichting, stellen, dezelve niet aan de oogen der volksvertegenwoordigers te onttrekken, en, zoo ooit, dan moest er van het departement van financiën kunnen gezegd worden, dat deszelfs bestuur een glazen huis was, waarin een ieder vrij zijne bliken kon slaan! — Maar, helaas! de regering, zij heeft immers zelve bij herhaling erkend, dat de natie haar tegenwoordig budget van 70 millioenen zeer wel kan opbrengen; zij is volstrekt niet overtaigd van den kwaren druk, dien zij haar, en dat in tijden van rust en vrede op de schouderen legt; zij zegt het, en alle hare daden staven dit volkomen; de regering wil daarenboven heer en meester zijn van al haar doen en laten, zij schuw zoveel mogelijk alle ondertook, alle navraag en verklaring, en boven alles, zij schuw contrid; de constitutionele vormen zijn haar een wal, een doorn in het oog; vandaar, dat hare begroeting van staatsuitgaven gedurig in stryd is met de waarheid en de voorschriften der grondwet. — Rekenkamer en Staten Generaal, zij klagen om het eerst, dat de ware en juiste staat der schatkist haar onbekend blijft, en zij steeds in het duister rondtasten — getuigt mede hiervan de zoo dikwerf verdrande en verwrongene uitleggingen, welke zij aan de grondwet geven; ja, wat niet al zoude daarvan ten bewijze kunnen strekken? Maar onze ministers, zij passen even zoo weinig, in een constitutionelen staat, gelijk den onsen, als zom zomen, de dwerg, in een grenadier-regiment! — En nimmer zouden zij zich zoo lang hebben kunnen staande houden, wanneer het der vertegenwoordiging niet aan moed en cordaatheid hadde ontbroken; maar, helaas! van de zwakte en karakterloosheid der Kamer ontleenen zij al hunne krachten. Reeds voor jaren sprak in dien geest een deydys manmoedig kampvechter van 's volks rechten en belangen, hoe-wel hij later, als minister, die taal logenstrafte, te schande maakte en een droevig toebestd werd van karakterloosheid en inconsequentie! — Maar, om weder tot het raadselachtig subsidie der Belgische dagbladen terug te komen, zoo is het gedrag, in deze door de regering gevolgd, even laakbaar ten opzichte van België (als bevriende mogendheid) als, ten opzichte harer eigene onderdanen, en voorwaar, zij geeft in deze een even slecht, als gevaarlijk, voorbeeld van dupliciteit en geveinsdheid. Of is het geene dupliciteit, wanneer men in een bevriend land de dagbladen

bezoldigt, ten einde dezelve eene taal te laten spreken in strijd met de belangen van de dynastie en van den vorst, die dat land regeert en is zulk eene handeling bestaanbaar met de banden van vriendschap, bondgenootschap en trouw, waarmede wij, voor het oog der wereld, aan hetzelfde verbonden zijn? Ontkennend zal die vraag gewiselijk worden beantwoord door een ieder, welke op eerlijkheid, opregtheid en goede trouw prijs stelt en dezelve beschouwt als de hechtste steunsels van alle tractaten en verbonden! — Wij aarzelen dan ook geenszins zulk eene handeling te bestempelen: wij noemen die *kwade trouw*, en in lijnregten strijd met *alle loyaleiteit en beginselen van eer!*

Eene regering toch, die prijs stelt op dengdzame, eervolle beginselen, *bezoldigt geene dagbladen bij bevriende mogendheden*, ten einde, met welk geheim en egoïstisch doel dan ook, welligt onrust te zaaien tuschen vorst en volk, door eene vinnige oppositie, gelijk die dagbladen prediken, te stijven en te sterken! Eene regering, welke prijs stelt op dengdzame en eervolle beginselen, schuwt zulk eene handeling; zij acht de duur verdiende penningen van een braaf en rustig volk daartoe te dierbaar en te heilig! Die penningen, welke dat volk vaak onder zuchten en tranen naar de schatkist brengt, mogen niet dienstbaar worden gemaakt aan geheime bedoelingen of persoonlijke belangen, — welligt in lijnregten strijd met het waarachtig volksbelang! — Wie dat anders beseft, pleegt verraad aan een *getrouw volk!* — *misleidt zijnen vorst en bewandelt een dwaalspoor, dat ten verderve voert!!*

En, na dat alles, hebben de ministers nog wel den moed in 's lands raadsaal te verkondigen, dat er niets meer te bezuinigen valt, zonder de grenzen eener »wijze spaarzaamheid» te overschrijden! — En de volksvertegenwoordigers, het meereendeel althans, schijnen het te gelooven; immers, zij verhinderen dergelijk dwalingen en ergernissen niet, en wanneer ook al eens, eene enkele maal, een man van energie den zedelijken moed heeft eenen minister opheldering te vragen van soortgelijke raadselachtige handelingen, dan vindt die stem geene ondersteuning, geen bijval; — getuige hiervan het gebeurde tuschen den heer *SCHOONVELD* en den minister van justitie, ten opzichte der toelage van f25,000 gulden, hetwelk aan het *Journal de la Haye* uit 's lands kas geschonken wordt. De heer *VAN DAM* alleen had den moed zich aan zijnen ambgenoot aan te sluiten en eene ministeriële verklaring te vorderen; bij niemand anders der 58 leden vond de stap sympathie — en toch, het gold hier een misbruik van 's lands penningen, eene formeele verkwisting! eene uitgave zonder voorkennis der Staten-Generaal, en dat aan een *dagblad*, waarvan de oordeelkundige *VAN KAMPEN*, in zijn *Gedenboek van Neêrlands moed en trouw*, de getuigenis aflegt: »*Que le Journal de la Haye a fait un mal immense à la Hollande et à l'illustre dynastie, qui la gouverne!*»

In allen ernst, het wordt meer dan tijd, dat de volksvertegenwoordigers, niet als ter loops, niet bij monde van een enkel cordaat lid — maar allen te samen, als een ééinig man, opstaan, en den minister, welken het aangaat, tot een bepaald en categorisch antwoord nopen, of, en, zoo ja, met welk doel, maar veel meer nog, met welk regt er Belgische dagbladen worden besoldigd, en gelden uit de schatkist trekken? En voorwaar, het mogen wel krachtige, en alles afdoende redenen zijn, die zulk een minister den volksvertegenwoordigers kan tegenstellen, ten einde het duidelijk te maken, de beschuldiging te niet te doen en te logenschaffen, dat 's volks zoo *duur opgebragte penningen* onwettig en onverantwoordelijk worden weggeschonken en verkwist, of tot doeleinden worden gebruikt, strijdig met het waarachtig volksbelang.

Mogen daartoe de oogen onzer vertegenwoordigers worden geopend, mogen zij meer blijken van energie en van zedelijken moed geven, dan zij tot hiertoe, helaas, betoond hebben en de thans aan de orde zijnde beraadslagingen over de twee-jaarlijkse begroting, waarbij de regering het eene dood-eenvoudige zaak vindt, der natie eenen last van 40 miljoen, op de schouders te leggen, bovenal dienstbaar worden gemaakt! — En moge verder, in den kampstrijd, welke thans tuschen de Staten-Generaal en de regering is geopend, ieder lid het beseffen, er geheel van doordrongen zijn, — dat iedere penning, *hoe gering ook*, roekeloos, losinnig en *in strijd* met het waarachtig belang der natie uitgegeven, een formeele diefstal, een roof is, der natie aangedaan en dat juist de volksvertegenwoordigers geroepen zijn door eed en plicht, het heil en de belangen van een getrouwen braaf volk voor te staan, bevorderen en te handhaven!!

Advertentiën.

Getrouwd:
A. E. SCHEPMAN,
 Luitenant der Infanterie
 en
H. C. DE GALZ.
 den 11den Augustus 1847.
 Heden overleed in den ouderdom van ruim 77 jaren de Heer **JOHAN HENDRIK GAL-LÉE**, in leven *Oud-Burgemeester van Vorden*.
 Vorden, den 7den Augustus 1847.

† † † De Notaris **KOLFSCHOTEN**, te
 † † *Arnhem*, maakt bekend, dat de veiling
 † van den **BOUWHOF, RUTJES-HOF**, op
 het *Spijk*, **GREEN VOORTGANG** zal hebben.

VERKOOPING VAN GRONDEN.

bij het Dorp *Hummelo*;
 Zijnde:
 1o. Het *Mispelstuk*, Sectie D, No. 653; groot 1 Bunder, 28 Roeden en 70 Ellen
 2o. Het *Groene Stuk*, No. 536; groot 52 Roeden en 20 Ellen.
 3o. De *Lange en Korte Voren*, No. 510 en 511; groot 1 Bunder, 74 Roeden en 40 Ellen.
 In de *Gouden Karp*, te *Hummelo*, den 18den Augustus en den 1sten September 1847, des namiddags ten 4 ure.
 Narigt is te bekomen aan het Kantoor van den Notaris **Mr. R. W. J. KETJEN**, te *Doesborgh*, en bij den Eigenaar **E. C. NIJEN-HUIS**, te *Doetinchem*.

Bekendmaking.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, van den 6den Julij 1847, is tuschen den Heer **JOHANNES JACOBUS WILHELMUS VAN LOENEN**, Medicinæ Doctor, en zijne Echtgenoot, Vrouwe **LOUISA JOHANNA CHRISTINA CATHARINA VAN ENSCHUT**, beiden wonende te *Apeldoorn*, uitgesproken **SCHIEDING** van **TAFEL, BED en GOEDEREN**, met alle de gevolgen, daaraan volgens de Wet verbonden.
 Hetgeen Certificeert
C. F. TROOST.
Procureur der Eischeresse.

† † † Namens de Edel Achtbare Heeren **CURATOREN VAN HET STEDELIJK GYMNASIUM TE ARNHEM**, wordt berigt, dat de **LESSEN**, aan genoemde inrigting op den 6den September eeskommende op nieuw eenen aanvang zullen nemen; als ook, dat de **COMMISSIE**, ten overstaan van welke het **ONDERZOEK** naar de vereischte kundigheden der Aspiranten moet plaats hebben, zal vaceren op *Donderdag den 2den September*, des namiddags ten één ure, in een der Localen van het Gymnasium voornoemd.
J. W. FLINK STERK,
Gymn. Rector.

Verandering van woonplaats.

A. S. POTET, Fabrikant van Corsetten, de Weduwe **A. BLEUZE**, Winkelierster in kanten, geborduurde Kragen en Mutsen, kleinen Oord Wijk A. No. 179, over het *Zwijnsheofd*.

WINKEL EN GROSSIERDERIJ
 IN
KOFFIJ, THEE EN KRUIDENERS-WAREN.

Rijnstraat, te Arnhem.
 De Ondergeteekende heeft de eer het geachte **Publiek** te berigten, dat deszelfs alhier opgerigte **WINKEL IN KOFFIJ, THEE, KRUIDENERS-WAREN, SIGAREN, TABAK, enz.** geopend is. Zich beleefdijk in de gunst van het **Publiek** aanbevelende, belooft hij eene citiele behandeling tot billijk gestelde prijzen.
Arnhem, den 11den Augustus 1847.
W. LESSE, R. z.

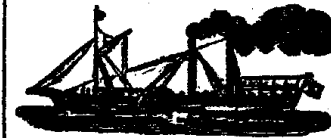
LOODPLETTERIJ.

De ondergeteekenden hebben het genoegen den handel in het algemeen, en hunnen geëerden **Begunstigers** in het Particulier, door dese te berigten, dat zij in hunne **LOODGIETERIJ** tevens eene **PLET-MACHINE** hebben in werking gebracht; waardoor zij in staat zijn, aan alle aanvragen van **GEPLET LOOD** te kunnen voldoen.
Amsterdam, Augustus 1847.
GOMPERTZ en HENDRIKS.
Haarlemmer Houttuinen, bij de Buiten-Brouwerstraat.

† † † **HOLLOWAY'S PILLEN.** — Laat lig-
 † † ver de aan leversiekte, maagziekte of aan-
 † een galachtig gestel lijdenden de bewonder-
 ringswaardige **Pillen van HOLLOWAY** gebruiken (eene zuivere plantaardige bereiding) en zich van wijn, bier en geestrijke dranken onthouden, ook geen vruchten of groenten eten, dan, zoo als sommigen doen, die 's avonds *Blue Pills* (tot welker samenstelling *Calomel* behoort) innemen en den volgende morgen een sterk werkend laxermiddel gebruiken; zij zullen zich-zelfen daarbij zooveel beter bevinden, alsof zij eenige jaren jonger geworden waren. Zijn, op *franco-aanvraag*, à contant te bekomen bij de Heeren **F. ROMEIJN, Fz.**, Depothouder te *Arnhem*; de Heer **D. WILMERINK**, te *Doesborgh*, of aan het Hoofddepôt bij den Heer **J. VAN SANTEN KOLFF**, te *Rotterdam*, alsmede te *Londen, Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement*.

GROOT VOLKSFEEST TE ANHOLT:

Den 17den, 18den en 19den Augustus 1847, te gelegenheid der **HULDIGING** van **Z. D. H.** den Vorst **ALFRED VAN SALM-SALM**, bestaande in **GROOTE ILLUMINATIËN, VUURWERKEN, VOLKSSPELEN**, als: **RINGRIJDEN, SCHUTTERSVERMAKELIJKHEDEN, enz.** alles bij de Programma's breeder omschreven.
 Zullende het Feest opgeluisterd worden door de voortreffelijke **MUZIJK** van het 17de Pruisische Infanterie-Regiment, 38 man sterk.

Rijn-Stoomboot-vaart
KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ

DAGELIJKSCHE DIENST
Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tuschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 ure (precies) om nog denzelfden avond te Keulen aan te komen.

Deze dienst sluit zich te *Duisburg* aan den *Köln-Mindener-Spoorweg* en biedt alzoo eene zekere gelegenheid, om tegen 8 uur 30 minuten des avonds te Keulen aan te komen, en met de om 9½ uur van daar vertrekkende Boot dezer Maatschappij naar *Coblentz, Mainz, Mannheim* en *Straatsburg* verder te kunnen reizen, wordende naar al deze plaatsen directe en **Personaal-Kaarten** afgegeven, welke grootte voordeelen aanbieden.

Aankomst te Arnhem des avonds omstreeks zes ure, in correspondentie met den laatsten *Spoor-rein* naar *Amsterdam* of *Duisburg* naar *Utrecht* en *Zutphen*.

Door deze gelegenheid is het mogelijk goederen van *Amsterdam* naar *Keulen* in twee, naar *Mainz* en *Frankfort* in drie, naar *Mannheim*, in drie en een halven, en naar *Straatsburg* in vier en een halven dag te verzenden.

Nadere inlichtingen, zoo ook het **Tarief** van de vrachten, in eens van *Amsterdam* tot *Straatsburg* en alle tuschen gelegene plaatsen, zijn te bekomen bij den ondergeteekende te *Arnhem*, de **Factorij** der **Nederlandsche Rijn-Spoorweg te Amsterdam**, en door geheel het Rijk, aan de **Stationen** van de **Algemeene Expeditie-Maatschappij (JONKER)**.
Arnhem, Junij 1847.
H. BUDE, G. J. Z.

† † † Bij **JAC. ECK & LEBBEVRE**, te
 † † *Amsterdam*, is uitgegeven en te *Arnhem*
 † bij de Heeren **Muzikhandelaars** verkruy-
 baar gesteld:

C. A. BERTELSMANN, ARNHEIMER SANG-ERFEST, *Marsch für Piano-forte*. Prijs f 50 cent, met *Vignetten*.

Genoemde *Marsch* wordt bij de optoeyten der **Zangers** door de **Muzikkorpsen** der **Stedelijke Schutterij** en van het 17de Pruisische Infanterie-Regiment uitgevoerd.

Op den 1sten Augustus 1847 is uitgegeven en aan de Intekenaren verzonden het **VIJFDE DEEL** der **GEDENKWAARDIGHEDEN UIT DE GESCHIEDENIS VAN GELDERLAND**, DOOR ONUITGEGEVEN OORKONDEN ORGHELDERD EN BEVESTIGD, door **Is. AN. NIJ-HOFF**.

Dit Deel omvat het tijdvak der regering van **ARNOLD VAN EGMOND**, Hertog van *Geire*, loopende over de jaren 1423 tot 1472. Het is even als de voorgaande ingerigt en van uitvoerige registers voorzien. Prijs bij intekening f 12.

NB. Het derde deel van dit werk is uitgegeven in Mei 1839. Zij, welke na dien tijd, door aankoop uit de nalatenschap van Intekenaren, in het bezit der drie eerste deelen gekomen zijn, kunnen ook het nu uitgekomen vierde deel tegen intekenprijs bekomen.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 13 Aug. 2 El 2 Palm 1 Duim; gew. O. D. gov. O. D.
 Te Arnhem, bij **C. A. THIEME**, Boekdrukker.